

A magyar zeneoktatás sajátosságai az Andor
Ilona Ének- Zenei Általános és Alapfokú
Művészeti Baptista Iskola tehetséggyondozó
programjának tükrében

Készítette: Hornyák Balázs

2018

TARTALOMJEGYZÉK

I. A magyar ének-zeneoktatás rendszere és jogi háttere	3
I.1. Alapfokú zeneoktatás	3
1.1.1. Ének-zene oktatás az általános iskolákban	3
1.1.2. Extrakurrikuláris zenei tanulmányok az alapfokú művészeti iskolákban	3
I.2. Középfokú és felsőfokú zeneoktatás	4
II. Az eredményes és sikeres munka feltételei az Andor Ilona Iskolában	5
2.1. Választható tanszakok és a művészeti képzés humán erőforrása	5
2.2. Tanszakok közötti együttműködés	6
2.3 Intézmények közötti együttműködések	6
III. Tehetségazonosítástól a pályaválasztásig	7
3.1. Tehetségek azonosítása, korai zenei nevelés	7
3.2. Speciális szakmai programok, differenciált zenei nevelés	8
3.3. Gazdagító programok	9
3.4. Zenei együttesek működése	9
3.5. Fellépési lehetőségek, vizsgák	10
3.6. Meghallgatások, kurzusok, nyári programok	10
3.7. Zenei versenyek szerepe a tehetséggondozásban	11
3.8. Együttműködés a szülőkkel	11
Összefoglalás	13
Bibliográfia	14
Függelék	15

I. A magyar ének és zeneoktatás rendszere és jogi háttere

1.1. Alapfokú zeneoktatás

1.1.1. Ének-zene oktatás az általános iskolákban

Magyarország Kodály Zoltán zenepedagógiai koncepciójának köszönhetően nemzetközileg ismert és elismert zeneoktatási rendszerrel rendelkezik. Kodály alapelvei szerint az óvoda és általános iskola kiemelt szerepet játszik a zenei nevelésben.

A nyolcosztályos általános iskolákban heti rendszerességgel folyik az énekközpontú oktatás, amely egyes intézményekben kórus gyakorlattal egészül ki. A 2013-as tantervi előírások szerint az általános iskola alsó tagozatán kettő, a felső tagozaton hetente egy ének-zene órája van minden tanulónak.¹

Kodály koncepcióját leginkább a speciális ének-zenei általános iskolák gyakorlatában alkalmazzák. Ezekben a speciális iskolákban összehasonlíthatatlanul hatékonyabb a zenei oktatás, mint a társintézményekben. A törvény három illetve négy ének-zene órát ír elő hetente valamint ezen kívül két óra kórus foglalkozást.²

1.1.2. Extrakurrikuláris zenei tanulmányok az alapfokú művészeti iskolákban

A növendékek hangszeres zeneórákat az állami fenntartású alapfokú művészeti iskolákban (zeneiskolákban) kaphatnak. A zeneiskolák állami fenntartását az 1951. évi 15. törvény a tankötelezettségről és az általános iskolákról határozta meg. A 68/1952. (VIII.17.) M.T. rendelet 2. § a zeneoktatás reformjáról kimondja, hogy „alsó fokon a zeneoktatás a zeneiskolában folyik. Az alsó fokú képzésen kívül a zeneiskolák feladata a nem szakképzés jellegű zenei továbbképzés is.” Az alapfokú művészetoktatási intézmények történetében a legnagyobb előrelépést az 1985.évi I. törvény az oktatásról jelentette. A törvény második fejezetének 13. paragrafusában meghatározza, hogy az iskolai nevelés-oktatás intézményei az alapfokú művészetoktatási intézmények, amelyeket tanácsok létesíthetnek és tarthatnak fenn.

¹ Szucs, Tímea & Hejja Emerencia Bella (2017): The Institutional Network and State of Music Education in Hungary In: Hungarian Educational Research Journal 2017, Vol7 (3) p.39-54.

² 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a 2017/18-as tanévben 114492 tanuló vett részt zenei képzésben az alapfokú művészetoktatásban³, 102635 növendék klasszikus zene szakon. 10495 pedagógus végezte a művészeti nevelő munkát a mintegy 2944 feladat ellátási helyen.⁴

A délutánonként működő alapfokú művészeti iskolákban (zeneiskolákban) a diákok az általános iskola második osztályával párhuzamosan kezdenek meg tanulmányaikat.⁵ Egy vagy két éves hangszeres előképző azt a célt szolgálja, hogy a tanulók megismerkedjenek a hangszer tanulás alapjaival és a kottaolvasás alapismereteit is elsajátítsák. A hangszeres órák mellett heti kétszer osztálytól függően szolfézs valamint zeneirodalom órákat is kapnak a diákok. Számos zenei együttes működik a zeneiskolákban (pl. fúvós, vonósenekar és kórusok) Ezek a foglalkozások osztálytól függően kötelezően választhatóak vagy fakultatív jellegűek.

1.2. Középfokú és felsőfokú zeneoktatás

Magyarországon a középfokú képzésben megkülönböztetünk gimnáziumokat, szakközépiskolákat és szakközépfiskolákat. Az általános tanterv szerint (2016), a gimnáziumok első két osztályában heti egy alkalommal van ének-zene órája a diákoknak. A következő két évben az igazgató döntése alapján heti egy alkalommal zene, vizuális kultúra, dráma, mozgókép művészet vagy média órákat kapnak a diákok.⁶ Ez nem vonatkozik a speciális zenei képzést adó zeneművészeti szakközépfiskolákra, ahol a leendő előadóművészeket, zenetanárokat és zenekari művészeket képezik. Budapesten kívül 10 zeneművészeti szakközépfiskolában folyik hasonló képzés.⁷

³ Az alapfokú művészeti iskolákban történik a művészi képességek kibontakoztatása, a művészi tehetségek fejlesztése, és szakirányú továbbtanulásra való felkészítése. Az alapfokú művészetoktatás keretében zene-, tánc-, képző-, és ipar-, valamint báb-, és színművészet ágakban folyik a tehetségek gondozása az ország számos pontján.

⁴ Központi Statisztikai Hivatal (2018): Statisztikai tükör, Oktatási adatok 2017/2018. KSH, 2018.

⁵ 6-22 éves korig lehet részt venni az alapfokú művészetoktatásban. Sokféle alapfokú művészetoktatási intézmény létezik, egyes intézmények (zeneiskolák) a mai napig kizárólag zenei profillal működnek. Vannak olyan intézmények, amelyek teljesen önállóan üzemelnek, mások egyéb közoktatási intézménnyel együtt működnek. A művészeti iskolákban két éves előképző után 6 osztályt kell elvégezni ahhoz, hogy művészeti alapvizsgát tegyen a tanuló. Ezt követően három továbbképző évfolyamon folytathatja a tanuló a megkezdett tanulmányait 22 éves koráig. A tanulmányok befejeztével művészeti záróvizsgát lehet tenni, amely nem jár szakképesítéssel.

⁶ 22/2016. (XII.25.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. EMMI rendelet módosításáról

⁷ Szucs, Timea & Hejja Emerencia Bella (2017): The Institutional Network and State of Music Education in Hungary In: Hungarian Educational Research Journal 2017, Vol7 (3) p.39-54.

A legtehetségesebbek az érettségi után az ország vidéki egyetemein (Pécs, Debrecen, Szeged, Győr, Miskolc) működő zenei fakultások vagy a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem képzései közül választhatnak, ahol egyaránt képzett, nemzetközileg elismert professzorok óráit hallgathatják a diákok.

II. Az eredményes és sikeres munka feltételei az Andor Ilona Iskolában

Az Andor Ilona Ének- Zenei Általános és Alapfokú Művészeti Baptista Iskola több mint 100 éves múltra tekint vissza. Névadója Andor Ilona⁸, Liszt-díjas, Érdemes művész, karnagy, zenepedagógus. Az intézmény komplexitását jellemzi, hogy egy intézményen belül valósul meg az általános iskolai oktatás és az alapfokú művészetoktatás. A tanulmányi órákon kívül tehát fakultatív jelleggel a diákoknak lehetősége van hangszeres tanulmányokat folytatni a délutáni időszokban képzett művész-tanárok irányításával. A művészeti képzés elsődleges célja a meghatározott követelmények teljesítésével történő képességfejlesztés, amelyet a művészeti műveltség megalapozásával, elmélyítésével és állandó fejlesztésével ér el. Mindezek mellett kiemelt jelentőségű a tehetséggondozás, a zenei pályára készülő növendékek segítése. A zenei pályára készülő növendékek segítésének számos feltétele közül a legfontosabb a megfelelő humán erőforrás a növendékek oktatásához és a gyakorlatias, szakmai alapú együttműködések kialakítása a diákok segítése érdekében.

2.1. Választható tanszakok és a művészeti képzés humán erőforrása

Az Andor Ilona Iskola művészeti képzésében összesen 13 művészeti szakterületen folyik az oktatás. A gyerekek zongora, fuvola, cselló, hegedű, hárfa, furulya, klarinét-szaxofon, ütőhangszerek, gitár, rézfúvós, valamint képzőművészeti és néptánc képzés közül választhatnak. A zenei területen 210, a képzőművészeti területen 25 fő, a néptánc területen 31 fő tanul. 18 diák két tanszakos.

⁸ 1904. április 9-én született Pécsváradon. Négy évtizedes pedagógiai és művészi működése során minden idejét, erejét a zene és közösség szolgálatának szentelte. Vezetésével a Kodály Zoltán Leánykar a 20. század legnagyobb zeneszerzőinek, Bárdos Lajosnak, Bartók Bélának, Kodály Zoltánnak a kórusműveit szólaltatta meg. Andor Ilona karmesteri munkáját a lelkiismeretes betanító munka és a mélyen átértzett, magas művészettel telített vezénylés jellemezte. Andor Ilona kórusa vehette fel elsőként a Kodály Zoltán nevet, ő mutathatta be elsőként Kodály Zoltán több kórusművét, amelyek közül többet a Mester kifejezetten személyesen neki ajánlott.

A zenei tehetség az egyik legkorábban azonosítható tehetségterület, ezért az alapfokú oktatási intézményekben kiemelt jelentősége van a zenei tehetségek azonosításnak, a tehetség ígéreték képzésének megtervezésének valamint a professzionális, komplex, együttműködésekben alapuló szakmai munkának. Az alapfokú tanárookra háruló felelősség nem elhanyagolható a muzsikuspályára készülő növendékek felkészítésében. Csak naprakész, innovációra fogékony szakemberek felelhetnek meg a 21. század elvárásainak. Olyan pedagógusok, akik folyamatosan részt vesznek szakmai továbbképzéseken, együttműködésekben alakítanak ki saját képzési területükön dolgozó kollégáikkal és gazdagító programokat szerveznek a gyermekek motivációjának fenntartását segítve.

A hangszeres oktatásban a zeneművészeti területen 17 pedagógus segíti az iskola munkáját. A pedagógusok többsége a legmagasabb szintű szakirányú diplomával rendelkezik, gyakorló művészként vezető zenekarok és kamarazenei formációk vendégművészei.

2.2. Tanszakok közötti együttműködés

Az eredményes tehetséggondozó munkának egyik alappillére a tanszakok közötti együttműködés. A billentyűs, vonós, fafúvós, akkordikus és zeneismeret tanszakok közötti együttműködés keretében az intézmény pedagógusai rendszeresen munkaközösségi megbeszéléseket tartanak, amelynek során éves, havi és heti lebontásban megtervezik a tehetséges tanulók szereplésekre való felkészítését, integrálását az iskola különböző zenei együtteseibe és létrehozzák a különböző tanszakokról érkező növendékek kamarazenei projektjeit.

2.3. Intézmények közötti együttműködések

Az Andor Ilona Ének- Zenei Általános és Alapfokú Művészeti Baptista Iskola intézményi együttműködései szerteágazóak. Az iskola szakmai együttműködésben van az ország különböző részein működő baptista fenntartású intézményekkel. A tanulók és tanárok rendszeresen látogatják a testvérintézményeket, közös szakmai programokat szerveznek. Ezek a közös programok (pl. koncertek) alkalmat adnak a tehetséges tanulók bemutatkozására, fejlődésük megvitatására és kapcsolatépítésre. A kapcsolatépítés nagyon fontos már az

általános iskolai korosztálynak is, hiszen a kortárs kapcsolatok a zenei tehetséggé érés folyamatában kulcsfontosságú környezeti katalizátorok.⁹

Az Andor Ilona Iskola élete jelentős állomásához érkezett, amikor az intézmény Tehetségponttá vált. Tehetségpontként olyan intézményi hálózat része lett az Iskola, amely további lehetőségeket nyitott meg az intézményi együttműködésekre, szakmai konzultációkra, társintézményekkel közös programok szervezésére.

III. Tehetségazonosítástól a pályaválasztásig (jó gyakorlat bemutatása)

3.1. Tehetségek azonosítása, korai zenei nevelés

A művészeti iskolák alapvető feladatai közé tartozik a tehetségek felkutatása, azonosítása és gondozása. Az Andor Ilona Iskola már óvodás korban hangsúlyt fektet a zenei nevelésre, a zenei tehetségek felismerésére, és az ének-zene népszerűsítésére.

A kodályi hagyományokat követve, már kisgyermek korban, 6 éves kor előtt megkezdik az iskola pedagógusai a zenei nevelést. Az iskolán belül és intézményközi együttműködéseknek köszönhetően a kollégák az iskolán kívül is szerveznek zeneovis foglalkozásokat. Ezek kiváló alkalmak a zenei nevelés megkezdésére, a zene megszerettetésére.

A zeneovi az óvodás korú kisgyermek olyan komplex fejlesztése, amely a zenei képességek fejlesztésén túl kihat mind a mozgás koordinációra, mind az érzelmi, értelmi képességek kiművelésére. Az iskola által vásárolt ritmus hangszerek felhasználásával és gitárral folynak az órák. Népi gyermekjátékokat, gyermekdalokat tanítanak a pedagógusok a gyerekeknek. Az óvodás korosztály adottságainak megfelelően a játék, az örömmzenélés és a mozgás kerül előtérbe. A tanulók a készségfejlesztés területén belül olyan ismereteket szereznek, mint: egyenletes járás, mérő, ritmus-taps, ütemes mozgás, dallam-visszhang, hanglekövetés nagymozgással. A gyerekek zenei emlékeztetének fejlesztése zenehallgatással, mondókázással történik.

⁹ Gagne F.(1991)Toward a Differentiated model of Giftedness and Talent.

Szintén az óvodás korosztályt célozza meg és az intézményben évek óta nagy sikerrel működik a „Mókuscsalogató”. A programsorozat célja, hogy a nagycsoportos gyerekek megismerjék az iskola művészetoktatásának alapjait játékos foglalkozások keretében. A négy alkalom alatt kézműves, zenés, néptánc és drámafoglalkozásokon vehetnek részt a gyermekek. Ezeket a programokat az intézmény szakpedagógusai vezetik, így már az iskolába kerülés előtt megismerhetik a leendő tanulók leendő tanáraikat.

Az iskoláskorú gyermekek számára az intézmény minden évben hangszeres felvételi vizsgát hirdet. A tavasz folyamán megtörtént hangszerbemutatók után a kisiskolások már célirányosan vesznek részt a hangszer tanároknál a felvételi vizsgán, ahol általános zenei képességeket, hangszer specifikus fizikai adottságokat tesztelnek a szakképzett pedagógusok.

A felvételi eredményeit a zenei munkaközösség értekezlet keretében megvitatja, és ezután kerülhet sor a végleges tanulói névsor kialakítására.

3.2. Speciális szakmai programok, differenciált zenei képzés

A zenei pályára készülő növendékek komplex gyakorlati és elméleti felkészítésben vesznek részt a művészeti iskolában. Heti kétszer 45 perces főtárgy óra keretében a hangszeres tanár készségfejlesztéssel, különböző technikai problémákat gyakoroltató etűdökkel, stílusismereti stúdiumokkal és előadási darabokkal foglalkozik. Ritkán előfordul, hogy a főtárgy tanár a csoportos zenekari foglalkozás anyagát szólampróba keretében áttekinti a növendékekkel.

A tehetséggondozás fontos eszköze a „gyorsítás”. A tantervi követelményeket gyors ütemben teljesítő kiemelten tehetséges diákok számára lehetőséget biztosít a tanár a gyorsabb ütemű fejlődésre, egyéni tempóban való haladásra.¹⁰ A differenciált zenei nevelés alatt nem csupán a gyorsítás értendő. A zenei pályára készülő növendékek előadói készségfejlesztésére, zenei munkaképességük gondozására is nagy hangsúlyt fektet az intézmény.

A munkaképesség gondozás megvalósítása érdekében a tanárok olyan szakirányú továbbképzéseken vesznek részt, amelyeken megismerhetik a világszerte ismert művészeti

¹⁰ A magyarországi művészeti iskolákban a gyorsabb haladást a növendék „B” tagozatra való felvétele biztosítja. Ennek keretében a tanuló több főtárgy órát kap, heti rendszerességgel korrepetíción vesz részt. Vizsgakövetelményei is változnak, szereplési lehetőségei pedig megsokszorozódnak.

oktatás kiegészítéseként is használt Feldenkrais módszert¹¹, Alexander Technikát¹² vagy a hazánkban jól ismert Kovács módszert. Ezeknek a módszereknek az alkalmazása a zenei pályára készülő növendékek képzésében már alapfokon kulcsfontosságú, hiszen a zenei munkaképesség hosszú távú gondozása a zenei pályán működő művészek sikerének egyik záloga.

3.3. Gazdagító programok

Az iskola a tanulók egyéb kulturális igényeinek kielégítésére is nagy gondot fordít. Az intézmény vezetése és a szakpedagógusok közös kirándulásokat szerveznek az ország kulturális hagyományainak és értékeinek megismertetése érdekében. Múzeumok és kiállítások megtekintése, hangverseny, színház-bábszínházlátogatások, országos táncbemutató, táncversenyek szerepelnek a konkrét programok között.

A zeneművészeti területen az intézményi együttműködéseknek köszönhetően a diákok részt vehetnek vezető zenekarok próbáin, betekintést nyerhetnek a professzionális munkába, egyedülálló koncertélményekben lehet részük.¹³

3.4. Zenei együttesek működése

A művészeti iskola keretein belül számos kamarazenei együttes működik, amelyek számára az iskola rendszeres fellépési lehetőséget biztosít. A zenei pályára készülő diákoknak az együttesek által biztosított közösségi élmény nélkülözhetetlen.

Az egyik legnépszerűbb együttes a nagy létszámmal működő repertoártól függően fúvós növendékekkel kiegészült vonós zenekar, a gitár zenekar, a furulya és fuvola együttesek és az

¹¹ A Feldenkrais módszer testünk belső, saját intelligenciáját használja a mozgás rugalmasságának, koordinációjának fejlesztéséhez és új mozgáslehetőségek felismeréséhez. A módszer alapjait Moshe Feldenkrais tette le a huszadik század második felében. (www.feldenkrais.hu)

¹² A módszert az ezerkilencszázas évek elején dolgozta ki F. M. Alexander (Frederick Matthias Alexander, 1869-1955) ausztrál származású előadóművész, akit saját hangszálproblémái és rekedtsége késztetett arra, hogy megfigyelje saját magát. Tükör segítségével fedezte fel – másként tartja a fejét, nyakát, gerincét szavalás közben, mint amikor spontán megnyilvánul. Ezt a felfedezést megfigyelések hosszú sora követte és végül egy tanítható, átadható módszerré vált. Londonban és Amerikában megnyitotta iskoláit, ahol elkezdődhetett a tanárképzés. A korabeli orvostudomány is elismerte a módszer újdonságát és jelentőségét.

¹³ Az Andor Ilona Iskola kiváló kapcsolatot ápol az intézmény szomszédságában lévő Óbudai Társaskörrel valamint a Budapesti Fesztivál Zenekarral. Az együttműködő intézmények folyamatosan elektronikus úton tájékoztatják az intézmény vezetőségét az esedékes programjaikról.

ütős kamarazenei csoportok.¹⁴ A vegyes tanszaki koncertek során a különböző tanszakokról érkező diákok a koncert profiljához illeszkedő kamarazenei formációban muzsikálnak. Gyakran előfordul tehát, hogy különböző műfajú kompozíciók, különböző apparátussal megszólaltatva szerepelnek ugyanazon a koncerten. Az intézmény zenei együttese, beleértve az iskola kórusait¹⁵, minden évben több alkalommal bemutatkoznak a társintézményekkel közösen szervezett programokon, ünnepi hangversenyeken és a tanszaki hangversenyeken. Az iskolán kívül is számtalan lehetőség kínálkozik az év során az együttesek fellépésére. Ezek a rendezvények kiváló közösség építő alkalmak és nagyon népszerűek a diákok körében.

3.5. Fellépési lehetőségek, vizsgák

Minden pályára készülő növendéknek folyamatosan lehetősége van szisztematikus szakmai irányítás mellett szereplésekre való felkészülésre az iskola falain kívül és belül egyaránt. Intézmények közötti együttműködéseknek köszönhetően az Andor Ilona Iskola növendékei a főváros és vidéki települések számos koncerthelyszínén lépnek fel a tanév során. A mára már hagyománnyá vált koncertek nagyon népszerűek a szülők körében is, akik gyakran elkísérik gyermeküket a fellépésekre.

Különösen fontosak ezek a szereplési lehetőségek, ha a tanulók versenyekre vagy művészeti vizsgákra készülnek. Az év ezen időszakaiban a hagyományos naptári tervben meghatározott koncert lehetőségeken kívül a versenyre készülőeknek „gyakorló koncerteket” szervez az intézmény, amelyek után lehetősége van a tantestület tagjainak az esetleges fejlődést gátló problémák megvitatására, a növendékek előmenetelének értékelésére, hosszú és rövid távú célok meghatározására.

3.6. Meghallgatások, kurzusok, nyári programok

A zenei pályára készülő tanulók segítése érdekében a tanároknak folyamatosan tájékozódni kell a középiskolai tantárgyi követelményekről, a felvételi eljárás menetéről és a növendék pályára kerülésének esélyeiről. Ennek érdekében a főtárgy tanárok konzultációkat szerveznek a zenei

¹⁴ A fellépések során a zenei együttesek kiegészülhetnek az iskola tanáraival, szülőikkel, akik a koncerteken együtt muzsikálnak a növendékekkel. Ez a közösségi élmény pozitív hatással van a diákokra, elősegíti a szülő-tanár, tanár-diák kapcsolatok fejlődését.

¹⁵ Az iskola minden tanulója részt vesz kórus foglalkozáson heti rendszerességgel, tanórai kereten belül. Az intézményben három kórus működik: Aprók Kara, Kicsinyek Kórusa és az Andor Ilona Vegyeskar

pályára készülő növendékek és szüleik számára a továbbtanulást megelőző évtől rendszerességgel. A zeneoktatás egyéni oktatás, ahol a főtárgy tanár nem csupán szakmai segítséget nyújt a növendéknek, de meghatározó emberi kapcsolatot is kialakít a tanítvánnyal, az évek során mentorává válik növendékének. Ezért kiemelt jelentősége van a középiskolai tanárválasztásnak is. Sok esetben, a fent említett szempontok miatt nem csupán szakmai, hanem személyes benyomások is döntenek az iskola választásában. Az alapfokú tanár szerepe kulcsfontosságú a pályaválasztásban és a legmegfelelőbb középfokú intézmény kiválasztásában.

A tanév második félévében a zenei munkacsoport pedagógusai összegyűjtik azokat a kurzusokat, nyári táborozási lehetőségeket, amelyek a zenei pályára készülő növendékek számára a legmegfelelőbb szakmai támogatást és segítséget nyújthatják. Ezután szülői értekezlet keretében tájékoztatják a tehetséges tanulók szüleit a lehetőségekről, majd orientálják a növendékeket a nyár folyamán zajló zenei táborokba. Az általános iskola befejezése előtti utolsó nyáron a fent említett táborozási lehetőségek szerepe felértékelődik, hiszen a tanítványoknak lehetőséget biztosítanak ezek az alkalmak arra, hogy egy-egy zenei kurzuson megismerkedjenek leendő középiskolai tanárukkal, és ez a tapasztalat később megkönnyítheti az iskolaválasztást.

3.7. Zenei versenyek szerepe a tehetséggondozásban

A tehetség ígéreték bemutatkozására számtalan városi, regionális és országos fórum létezik, amelyeken az iskola növendékei nagy sikerrel vesznek részt évek óta. Egy-egy országos, regionális vagy esetleg nemzetközi megmérettetést hosszú hónapokon át tartó felkészülés előz meg. A szisztematikus felkészülés része a tanárok összehangolt munkája, a korrepetíció, és a rendszeres fellépési lehetőségek biztosítása. A teljes felkészülés része az elsajátított zeneművek zenetörténeti háttérének felkutatása is. Egy fent említett, komplex felkészülési folyamat után a növendékek nagy lépést tesznek előre a hangszeres tanulmányaikban. Nem csupán hangszertechnikai feladatokkal foglalkoznak tehát, hanem előadói készségük is formálódik, valamint szert tesznek lényeges elméleti és zenetörténeti háttérismeretekre is.

3.8. Együttműködés a szülőkkel

A zenei pályára készülő diákok sikeres felkészülése elképzelhetetlen a szülők segítségével, támogatása, közreműködése nélkül. Számos kutatás bizonyítja, hogy a szülői ház hatása a professzionális zenészek életében nagy jelentőségű.¹⁶

Az Andor Ilona Iskola hasonlóan kiemelt szerepet tulajdonít a szülőknek, ezért igyekszik naprakész tájékoztatást adni a tanulók fejlődéséről számukra. Az iskola pedagógusai 2016-tól elektronikus naplót használnak, amely lehetőséget ad arra, hogy a szülők napi rendszerességgel tájékozódjanak a gyermekek haladásáról, esetleges problémákról és rendszeres értékelést kapjanak a gyermekük előmeneteléről.

Az elektronikus napló használatán kívül a szülők számára szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez az iskola, amely lehetőséget ad arra, hogy a főtárgy tanár rávilágítson olyan technikák használatára, amely még eredményesebbé tehetik az otthoni gyakorlást. Ezáltal a nem zenész családból származó növendékek is eredményesebben készülhetnek a fellépésekre, meghallgatásokra és az év végi vizsgákra.

A tanárok közösen tervezik meg a szülőkkel az esetleges hangszer vásárlásokat és a gyermekek számára legideálisabb hangszer kiválasztásához gyakorlati segítséget adnak. A jó hangszer éveken át meghatározó a muzsikusként felkészülésében, éppen ezért az iskola mindent megtesz annak érdekében, hogy hasznos segítséget nyújtson a családoknak.

¹⁶ Sergeant és Thatcher (1974), Shuter-Dyson, 1982) közvetlen kapcsolatot mutatott ki a zenei teljesítmény, a család zenéhez való viszonya, szocioökonómiai státusza és a gyermek intelligencia hányadosa között. Kodály Zoltán a zenei nevelés elkezdését a gyermek születése előtti kilencedik hónapra javasolja. (Kodály, 1964) Ennek olvasata az, hogy a család szerepe kulcsfontosságú a gyermek zenei nevelésében.

Összefoglalás

A zenei pályára való nevelés egy hosszú éveken át tartó folyamat, amely az óvodás kortól a pályára kerülésig tart. Ebben a folyamatban kulcsfontosságú az alapfokú tanárok szerepe. A hangszeres és általános zenei képességek fejlesztésén túl foglalkozni kell a diákok lelki fejlődésével, biztosítani kell számukra olyan iskolán kívüli gazdagító programokat, amelyek során megismerhetik a profi zenészek mindennapi munkáját, nehézségeiket és meghatározó zenei élményben lehet részük.

Mindehhez szükség van adekvát intézményi együttműködésekre, személyes szakmai kapcsolatokra, naprakész tanári és mentori munkára. Ezeknek a feltételeknek a teljesülése esetén a szülőkkel való jó kapcsolat kialakítása is nélkülözhetetlen a sikeresség érdekében.

Az Andor Ilona Iskola vezetősége és tantestülete arra törekszik, hogy alapfokon a legteljesebb zenei nevelést adjon diákjainak és megalapozza a tehetséges tanulók továbbtanulását. Az intézmény komplexitása, humán erőforrása, intézményi együttműködései és alap filozófiája azt a célt szolgálják, hogy az intézményből kikerült tehetség ígéretek a legjobb eséllyel pályázhassanak speciális zenei intézménybe, sikeres felvételi vizsgát tegyenek zeneművészeti középiskolákba és évek múltán büszkén és hálásan térjenek vissza abba az intézménybe ahol tanulmányaikat megkezdték.

A mindennapokban a kodályi hagyományokat folytatva, Andor Ilona szellemiségét követve dolgoznak a pedagógusok, hogy a tehetség ígéretekéből megvalósult tehetségek váljanak.

Bibliográfia

Andor Ilona Iskola: (Letöltve: 2018.06.02.) www.andor-ilona.baptistaoktatas.hu

Czeizel Endre (1997): Sors és tehetség. Minerva Kiadó, Budapest

Dombiné Kemény Erzsébet (1992): A zenei képességeket vizsgáló standard tesztek bemutatása, összehasonlítása és hazai alkalmazásának tapasztalatai. In: Czeizel-Batta: A zenei tehetség gyökerei. Mahler Marcell Alapítvány-Arktisz Kiadó, Budapest.

Emberi Erőforrások Minisztériuma (2012): 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről

Emberi Erőforrások Minisztériuma (2016): 22/2016. (XII.25.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. EMMI rendelet módosításáról

Feldenkrais módszer: Honlap. Impresszum: Bárdos Adrienne, www.feldenkrais.hu

Gagné, F.(1985): Toward a differentiated model of giftedness and talent. In: Colangelo,N.-Davis, G.A.:Handbook of Gifted Education. Boston, MA, Allyn and Bacon.

Kodály Zoltán (1964): Visszatekintés I. Bónis F.(szerk.) Zeneműkiadó, Budapest

Kokas Klára (1972): Képességfejlesztés zenei neveléssel. Zeneműkiadó, Budapest

Központi Statisztikai Hivatal (2018): Statisztikai tükör, Oktatási adatok 2017/2018. KSH, 2018.

Sergeant, D.C.-Thatcher G. (1974):Intelligence, social status and musical abilities. Psychology of music, 2/2.

Shuter-Dyson,R. (1982): Musical Ability. In: Deutsch, D.: The Psychology of Music. Academic Press , NewYork.

Szucs, Tímea& Hejja Emerencia Bella (2017): The Institutional Network and State of Music Education in Hungary In: Hungarian Educational Research Journal 2017, Vol7 (3) p.39-54.

Turmezeyné Heller Erika-Balogh László (2009): Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés. Kocka Kör, Debrecen

Függelék





